

DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2308-8834/2020.1.27>

УДК

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ Й ЗДОБУТКИ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Топалова Ельзара Халілівна

професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету,
кандидат наук з державного управління, доцент

Ковальська Наталія Михайлівна

доцент кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету,
кандидат педагогічних наук, доцент

Реалізація цілей та завдань України, крім належної правової бази, фінансового, кадрового та науково-інформаційного забезпечення, потребує ефективних управлінських структур. Однак функції управління міграцією залишаються в Україні розпорошеними. У країні існує багато владних суб'єктів, які реалізують свої повноваження у сфері міграції. При цьому одні органи державної влади формують державну міграційну політику в країні, а інші – реалізують цю політику в межах повноважень, що були їм надані Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами.

У статті актуалізується потреба вдосконалення інституційних механізмів реалізації державної міграційної політики України.

Розглянуто сутність поняття «міграція», «державна міграційна політика». Зазначено, що вдосконалення міграційної політики України має здійснюватися на основі комплексного підходу. Сформульовано головні функції сучасної міграційної політики в Україні.

Серед основних принципів державної міграційної політики визначено забезпечення кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободи пересування, вибору місця проживання, права вільно залишати територію України; недопущення будь-яких проявів дискримінації, забезпечення умов для реалізації мігрантами своїх прав, свобод і законних інтересів, а також виконання обов'язків, передбачених законодавством; протидію незаконній міграції, працевлаштуванню мігрантів і торгівлі людьми; взаємодію та координацію діяльності органів виконавчої влади і громадських організацій у сфері міграції на державному та міжнародному рівнях.

Зроблено висновок, що в Україні загалом сформовано підходи до формування й реалізації державної міграційної політики. Але прогалини організаційно-правового механізму державної міграційної політики істотно гальмують ефективне функціонування всіх інших механізмів державного управління міграційними процесами.

Ключові слова: міграція, державна міграційна політика, Державна міграційна служба.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В Україні проблема реалізації ефективної державної міграційної політики не є новою. Проте нині вона особливим чином пов'язана з проблемами стабілізації економіки та

реалізації реформ, з виробленням середньо- й довготермінової стратегії подальших пріоритетних дій Уряду.

Реалізація цілей та завдань державної міграційної політики України, крім належної правової бази, фінансового, кадрового та науково-інформаційного забезпечення, потребує ефективних управлінських структур. Однак функції управління міграцією залишаються в Україні розпороченими. В Україні існує багато владних суб'єктів, які реалізують свої повноваження у сфері міграції. При цьому одні органи державної влади формують державну міграційну політику в країні, а інші – реалізують цю політику в межах повноважень, що були їм надані Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами. Державна міграційна служба України, головне відомство у міграційній сфері, крім видання дозволів на імміграцію, надання статусу біженця, протидії нелегальній міграції, виконує доволі далеку від міграційної сфери функцію оформлення внутрішніх паспортів громадян України. Водночас питання виїзду за кордон з метою працевлаштування, тобто регулювання наймасовішого і найважливішого для суспільства й держави міграційного потоку, залишається поза її увагою. Відповідальне за трудову міграцію Міністерство соціальної політики концентрується на розв'язанні численних проблем зайнятості та соціального захисту населення, на тлі яких пріоритетність питання трудової міграції не висока. Отже, актуалізується потреба вдосконалення інституційних механізмів реалізації державної міграційної політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику міграції та міграційної політики досліджують багато науковців. Ці питання вивчають такі вітчизняні та іноземні спеціалісти, як О. Білик, О. Власюк, І. Гнибіденко, О. Грішнова, С. Денисюк, Х. Злотник, В. Іваненко, С. Каслс, О. Кислицина, Т. Клінченко, В. Коваленко, І. Коллет, В. Комірна, В. Кривенко, Е. Лібанов, О. Малиновська, О. Пархомчук, С. Пирожков, О. Піскун, О. Ровенчак, М. Романюк, О. Сидорчук, С. Тімур, О. Чуприна та багато інших.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Попри існуючий вагомий доробок зарубіжних та українських науковців, низка проблем залишається невирішеною на сьогодні. Процеси глобалізації, інтеграції, а також дестабілізації мирної ситуації у країні та світі ставлять нові виклики й завдання перед міграційною політикою на всіх рівнях. Це актуалізує потребу подальших наукових досліджень з міграційної проблематики, вимагає розроблення нових підходів до механізмів вдосконалення державної міграційної політики, визначення її мети та завдань.

Формування цілей статті. Саме тому метою нашої статті й стало висвітлення теоретичних засад міграції і міграційної політики та обґрунтування вдосконалення державної міграційної політики України.

Виклад основного матеріалу. В Україні наукові дослідження з питань міграції поступово формують новий напрямок – міграціологію. Незважаючи на здійснені напрацювань, залишається актуальним подальше поглиблення теоретичних основ дослідження міграції як явища і процесу, а також різних питань щодо її регулювання.

Термін «міграція» походить від латинського «migratio», що означає «переселення». У науково-довідковій літературі воно визначається як «переміщення населення в межах однієї країни або з однієї країни в іншу» [7]. Досить типовим і поширеним є визначення міграції як «переміщення людей через кордони певних територій зі зміною місця проживання назавжди або на більш чи менш тривалий час» [5].

Міграція населення є одним із показників відкритості та розвиненості суспільства. Зовнішня міграційна активність населення певним чином відбиває стан соціально-економічного розвитку та місце країни серед інших держав світу [2].

Міграція населення є способом реагування людей на глобальні тенденції, пов'язані зі зростанням чисельності населення у світі, військовими

й гуманітарними конфліктами, неоднорідністю якості життя спільнот людей та її наслідками.

Учені розрізняють чотири підходи до трактування міграції:

– одні, у найширшому розумінні, до міграції відносять усі види руху населення, які мають суспільне значення. Інколи сюди зараховують не тільки процеси просторового переміщення людей, але й соціальні процеси, за умови їхнього позначення територіальною ознакою;

– згідно з другим підходом, під поняттям «міграція» розуміють усе різноманіття просторового руху населення незалежно від його характеру та цілей;

– третій підхід використовується для обґрунтування сутності міграції як просторового явища, яке включає переміщення людей між населеними пунктами з постійною чи тимчасовою зміною місця проживання, а також регулярний двобічний рух між місцями проживання та праці;

– четвертий підхід є основою трактування міграції як процесу просторового переміщення людей, що в підсумку веде до територіального перерозподілу населення. Кожен із зазначених підходів має своє значення й може використовуватися залежно від мети аналізу [1].

Аналіз наукової літератури показав, що загальноприйнятого визначення державної міграційної політики немає. На наш погляд, з-поміж багатьох визначень, найбільш вдало розкриває зміст державної міграційної політики в Україні визначення, запропоноване О. Малиновською, за яким «державна міграційна політика» – це комплекс правових, фінансових, адміністративних та організаційних заходів, з використанням яких держава цілеспрямовано впливає на регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного складу міграційних потоків та їх структури у сфері державного управління [3].

Державна міграційна політика формується за такими основними принципами:

– забезпечення кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, свободи пересування, вибору місця проживання, права вільно залишати територію України, за винятком обмежень, установлених законодавством, а також права в'їжджати в Україну громадянам України;

– забезпечення державної безпеки та національних інтересів, а також загальнодержавних підходів у проведенні міграційної політики;

– захист прав і свобод та законних інтересів громадян України, іноземців і осіб без громадянства, неприпустимість створення для них безпідставних пільг чи переваг, які б ставили їх у привілейоване становище порівняно з громадянами України;

– недопущення будь-яких проявів дискримінації, забезпечення умов для реалізації мігрантами своїх прав, свобод і законних інтересів, а також виконання обов'язків, передбачених законодавством;

– запобігання масовим стихійним і нерегульованим процесам міграції населення як усередині країни, так і за її межі за допомогою створення спеціальних державних соціально-економічних та національно-культурних програм, оснований на науковому прогнозі міграційного потенціалу, напрямків міграційних потоків з урахуванням сучасної та передбачуваної соціально-економічної та суспільно-політичної ситуації;

– протидія незаконній міграції, працевлаштуванню мігрантів і торгівлі людьми;

– взаємодія та координація діяльності органів виконавчої влади і громадських організацій у сфері міграції на державному та міжнародному рівнях;

– рівноправна співпраця України з державами-партнерами з питань міграційних процесів шляхом підтримання взаємовигідної співпраці за загально визнаними принципами та нормами міжнародного права [13, с. 22].

Ухвалення Верховною Радою України 28 червня 1996 року Конституції України відкрило широке поле для конституційного бачення міграційної

сфери, створило основи для регулювання різноманітних зовнішніх та внутрішніх міграційних процесів. Саме через Конституцію було визначено, що положення щодо міграційних процесів мають бути демократичними, такими, що відповідають рекомендаціям Організації з безпеки та міжнародного співробітництва в Європі та інших міжнародних організацій у цій сфері. Ключовими нормативно-правовими актами, що регулюють міграційні питання в Україні, є:

– Закон України «Про імміграцію» від 7 червня 2001 року № 2491-III, що закріплює умови і порядок імміграції в Україну іноземців та осіб без громадянства;

– Закон України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року № 2235-III, що визначає коло осіб, які є громадянами України, підстави набуття та припинення громадянства України, принципи громадянства України та повноваження державних органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства;

– Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 року № 3773-VI, що закріплює основні права, свободи та обов'язки іноземців та осіб без громадянства, які проживають або тимчасово перебувають в Україні, порядок вирішення питань, пов'язаних з їх в'їздом та виїздом з України;

– Закон України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11 грудня 2003 року № 1382-IV, який регулює відносини, пов'язані зі свободою пересування та вільним вибором місця проживання в Україні;

– Закон України «Про порядок виїзду з України й в'їзду в Україну громадян України» від 21 січня 1994 року № 3857-XII, що закріплює механізм реалізації права громадян України на виїзд з України й в'їзд в Україну, порядок оформлення документів для зарубіжних поїздок і визначає випадки тимчасового обмеження права громадян на виїзд з України [15].

Попри те, що громадяни мають згідно з Конституцією України право на вільне пересування та свободу праці, питання зовнішньої трудової міграції довгий час в Україні не були врегульовані. Так, з 1 січня 2016 року вступив в дію Закон України «Про зовнішню трудову міграцію», в якому визначаються правові та організаційні засади державного управління зовнішньою трудовою міграцією та соціального захисту трудових мігрантів і членів їхніх сімей за кордоном, зокрема:

- на належні умови праці та соціальний захист;
- на освіту та підтвердження результатів професійного навчання;
- державні гарантії щодо консульського сприяння трудовим мігрантам;
- на діяльність в Україні утворених за кордоном громадських об'єднань трудових мігрантів;
- сприяння задоволенню національно-культурних, освітніх, духовних і мовних потреб трудових мігрантів;
- забезпечення права на інформацію;
- право на реінтеграцію трудових мігрантів в суспільство;
- на відшкодування шкоди, заподіяної під час трудової діяльності в державі перебування [10].

Також Україна ратифікувала Конвенцію про статус біженців 1951 року та Протокол щодо статусу біженців 1967 року Законом України «Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців» від 10 січня 2002 року № 2942-III, що стало наслідком приведення законодавства нашої держави щодо біженців у відповідність із міжнародними стандартами. У той же час, на думку вітчизняних та іноземних фахівців, далеко не всі аспекти міграційних процесів належним чином висвітлені у вітчизняному законодавстві.

У липні 2017 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України було ухвалено Стратегію державної міграційної політики на період до 2025 р. [12] – документ, який має стати дороговказом для влади та суспільства у сфері

міграції. Потреба в ньому була зумовлена значними змінами, що відбулися в міграційних процесах і в світі, і в Україні, гібридною російською агресією, викликаними нею масовими внутрішніми переміщеннями в країні, набуттям громадянами України можливості здійснювати безвізові подорожі територією ЄС та переорієнтацією вектору міграції українців у західному напрямку, значним посиленням міграційного тиску на Європу тощо.

На відміну від попередніх спроб концептуального осмислення міграційної політики держави Стратегія відзначається більш глибоким і комплексним підходом. Вона містить низку нових і прогресивних елементів, про які в попередніх політичних документах практично не йшлося. Так, передбачається знизити адміністративні бар'єри для свободи пересування населення України, переглянути дозвільний характер оформлення документів для виїзду/залишення за кордоном. Висувається завдання зі сприяння реінтеграції українських мігрантів, які повертаються, розвитку співпраці з українською діаспорою та заохочення репатріації закордонних українців. Відповідно до потреб економічного та соціального розвитку держави у Стратегії передбачено залучення висококваліфікованих іноземних фахівців, створення умов для продовження періоду проживання іноземних студентів в Україні після завершення навчання. Окрему увагу приділено інтеграції іммігрантів в українське суспільство як двосторонньому процесу, в якому беруть участь і мігранти, і місцеве населення.

Пропонується запровадити механізм та програми регуляризації нелегальних мігрантів, які проживають у країні упродовж тривалого часу, мають сім'ї та роботу, не вчинили серйозних порушень закону, не можуть з гуманітарних міркувань бути видворені. Важливе місце у Стратегії приділено вдосконаленню обліку, інформаційного та статистичного забезпечення міграційної політики, а також координації діяльності різних відомств, що, безумовно, треба зарахувати до позитивних рис документа. Однак слід відзначити й ваду Стратегії – це невиділення проблеми внутрішньої міграції

в Україні. У сфері внутрішньої міграції доцільно розширити зміст Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року за рахунок питань, що стосуються внутрішніх вимушених переміщень. Водночас концептуальні, стратегічні та програмні документи з питань ВПО мають бути вбудовані в загальний контекст міграційної політики. Також у Стратегії державної міграційної політики на період до 2025 року, на жаль, попри суспільну тривогу щодо виїзду фахівців, питання щодо заходів, спрямованих на попередження міграції вчених, не порушується.

Як зазначалося вище, для належної реалізації дієвої державної міграційної політики потрібно вдосконалити правову базу, покращити фінансове, кадрове та науково-інформаційне забезпечення. Проте чи не найважливішим є формування ефективних організаційних структур публічного управління, відповідальних за розроблення та реалізацію державної міграційної політики, оцінювання її ефективності, корекцію на основі постійного моніторингу ситуації.

Оптимізація центральних органів влади в Україні у грудні 2010 р. призвела до утворення Державної міграційної служби України, затвердження положення про Державну міграційну службу України від 6 квітня 2011 р. № 405/2011 та постанови КМУ від 15 червня 2011 р. № 658 «Про утворення територіальних органів державної міграційної служби» ознаменували якісно новий етап розвитку Державної міграційної служби України.

Отже, найбільше повноважень у сфері міграції належить Державній міграційній службі України (далі – ДМС), діяльність якої спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ. Міністерство внутрішніх справ залишається відповідальним за формування державної політики у сфері міграції (імміграції, еміграції), протидії незаконній міграції, торгівлі людьми.

Відповідно до Положення про Державну міграційну службу, затвердженого в 2014 р. [8], її основні завдання – це:

- надання послуг у сферах громадянства, документування та обліку фізичних осіб;
- оформлення та видання дозволів на імміграцію в Україну, посвідок на постійне й тимчасове проживання іноземцям та особам без громадянства, ухвалення рішень про видворення, притягнення до адміністративної відповідальності порушників правил перебування в державі;
- розгляд заяв про надання статусу біженця;
- контроль за дотриманням законодавства у сфері міграції, здійснення заходів щодо запобігання та протидії нелегальній міграції;
- моніторинг і прогнозування міграційної ситуації.

Для виконання цих функцій створено територіальні органи міграційної служби (управління). До структури ДМС належать також пункти тимчасового розміщення біженців і пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні й підлягають видворенню за межі держави.

Крім ДМС, важливі повноваження в сфері міграції покладено на низку інших міністерств та відомств. Передусім це Державна прикордонна служба України, діяльність якої, як і робота ДМС, спрямовується Урядом через Міністра внутрішніх справ. Держприкордонслужба здійснює пропуск через державний кордон, протидіє нелегальній міграції та правопорушенням на кордоні. Вона також організує прийняття клопотання про надання статусу біженця, якщо шукач притулку подає його на кордоні або був затриманий за спробу незаконного перетину кордону, і передає їх ДМС.

Міністерство закордонних справ України, крім видання віз, консульської роботи, обліку громадян, які проживають чи перебувають за кордоном, відповідальне за зв'язки з українською діаспорою, приймає від іноземців через дипломатичні представництва в зарубіжних державах клопотання про набуття громадянства, отримання дозволу на імміграцію,

забезпечує органи міграційної служби інформацією про ситуацію в країнах походження біженців тощо.

Міністерство освіти та науки України забезпечує реалізацію права на освіту громадянам України, які перебувають за кордоном. З цією метою при Міністерстві створено Міжнародну українську школу – навчальний заклад дистанційної форми навчання, що співпрацює з українськими школами, створеними мігрантами в зарубіжних країнах, сприяє навчанню дітей мігрантів за українськими програмами, здійснює атестацію їхніх знань та видачу документів про освіту державного зразка. Водночас МОН визначає порядок набору іноземців та осіб без громадянства для навчання в Україні, здійснює контроль за його дотриманням, веде облік таких осіб. Цей орган також затверджує порядок визнання здобутих за кордоном дипломів про вищу освіту та наукові ступені, проводить відповідні процедури.

Сфера репатріації та трудової міграції перебуває в компетенції Міністерства соціальної політики України. На нього покладено формування та реалізацію політики щодо трудової міграції. Зокрема, відомство бере участь у підготовці міжнародних угод щодо трудової міграції та соціального захисту трудових мігрантів, забезпечує виконання Україною зобов'язань, які з них випливають. Міністерством здійснюється ліцензування діяльності з посередництва у працевлаштуванні за кордоном та контроль за додержанням суб'єктами господарювання відповідних ліцензійних умов. На нього покладено також завдання протидії торгівлі людьми.

Державна служба зайнятості, діяльність якої координується і скеровується Міністром соціальної політики України, у сфері міграції виконує регуляторні функції щодо найму іноземців в Україні, зокрема видає роботодавцям дозволи на застосування праці іноземців та осіб без громадянства, веде облік таких осіб. Крім того на Державну службу зайнятості покладено сприяння адаптації на ринку праці громадян України, які повернулися з-за кордону.

У процесі децентралізації зросла роль місцевих органів в управлінні міграціями. Зокрема, у 2016 р. функції реєстрації/зняття з реєстрації за місцем проживання були передані від територіальних органів ДМС до виконавчих органів сільських, селищних або міських рад, сільських голів. Повноваженнями з видачі паспортів України наділено Центри надання адміністративних послуг.

1996 року Україна отримала статус країни-спостерігача Міжнародної організації з питань міграції (далі – МОМ). 2001 року Україна звернулася із запитом про надання їй статусу країни-члена МОМ, а 2002 року Парламент України ратифікував статут організації [6].

Відповідно до загальної стратегії МОМ діяльність Представництва МОМ в Україні спрямована на сприяння усвідомленню можливостей і проблем міграції в українському контексті. Максимізація цих можливостей і зведення до мінімуму проблем, викликаних міграційними переміщеннями, – це керівні принципи всіх заходів і програм, які реалізує Представництво.

Представництво МОМ в Україні надає допомогу внутрішньо переміщеним особам і людям, які зазнали наслідків конфлікту, протидіє торгівлі людьми, надає допомогу Уряду у протидії нерегульованій міграції та покращенні системи управління міграційними процесами, а також розробляє політику в галузі охорони здоров'я, яка враховувала б мігрантів.

Водночас Представництво МОМ в Україні долучається до використання потенціалу розвитку міграції, поширення інформації про міграцію, популяризації культурного розмаїття та протидії ксенофобії та нетерпимості.

Аналіз розбудови механізмів управління міграцією дозволяє стверджувати, що в Україні різні аспекти міграції належать до компетенції різних органів влади, відомств та організацій, у край гострим видається питання координації їхньої діяльності.

Висновки з даного дослідження. Незважаючи на помітний прогрес у сфері розвитку державної міграційної політики України, який спостерігається впродовж останніх кілька років, у нашій державі досі бракує чіткого, комплексного управління міграційними процесами. Актуальними на сьогодні залишаються такі напрямки вдосконалення реалізації державної міграційної політики: реалізація базових положень Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року; приведення законодавчої бази відповідно до міжнародних стандартів і сучасних потреб у сфері регулювання міграційних процесів; посилення координаційної функції Державної міграційної служби України та реформування виконавчих структур, які займаються реалізацією державної міграційної політики; подальший розвиток практики використання біометричних даних; координація міграційного законодавства України із законодавством України про внутрішньо переміщених осіб; здійснення постійного моніторингу міграційної ситуації в регіонах для визначення пріоритетності проблем та заходів щодо їх розв'язання. Основою для підготовки виважених управлінських рішень мають стати наукові дослідження міграційної сфери.

Перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження дає змогу стверджувати, що в Україні загалом сформовано підходи до формування й реалізації державної міграційної політики. Але прогалини організаційно-правового механізму державної міграційної політики істотно гальмують ефективне функціонування всіх інших механізмів державного управління міграційними процесами. Їх ми й плануємо дослідити в подальшому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Денисенко М.Б., Ионцев В.А., Хорев Б.С. Миграциология. М.:Изд-во МГУ, 1989. – С. 3.
2. Западнюк С. О. Ретроспективний аналіз міждержавних міграцій населення України (2000-2007 рр.) / С. О. Западнюк // Український географічний журнал. 2008. №2(62). – С. 47.
3. Малиновська О. А. Управління зовнішніми міграціями в контексті європейської інтеграції України [Текст]: автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02 /

- О.А. Малиновська ; Національна академія державного управління при Президентові України. К., 2005. 32 с.
4. Малиновська О.А. Міграційна політика: теоретичні підходи та напрями наукового аналізу. Демографія та соціальна економіка. 2018. № 2(33). С. 27–37.
  5. Міграційні явища та процеси: поняття, методи, факти: довідник. / В.С. Кравців, У.Я. Садова та ін. Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 2009. – С.66.
  6. Міжнародна організація з міграції. Офіційний веб-портал. URL : <http://www.iom.org.ua>
  7. Новий словник іншомовних слів: близько 40000 слів. / за ред. Л.І.Шевченко. К.: АРІЙ, 2008. С.384.
  8. Положення про державну міграційну службу України: указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 405/2011. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/405/2011>.
  9. Про затвердження положення про Державну міграційну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF>
  10. Про зовнішню трудову міграцію: Закон України від 05 лист. 2015 р. № 761-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/761-19>
  11. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
  12. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 482-р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>
  13. Римаренко Ю. Міграційні процеси в сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри. К., 1998. 912 с.
  14. Сидорчук О.Г., Панькова О.В. Міграційна політика України в контексті безпеки та збалансованості економічного і соціального розвитку держави. Ефективність державного управління. Випуск 2(59), 2019. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/178421/182806>
  15. Толкачова І. А. Особливості міграційних процесів в Україні. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2016/statji_n3_40_2016/16.pdf

ANNOTATION

Topalova Elzara. Professor of the Department of Public Administration and Local Self-Government Kherson National Technical University, ph.d. on public administration, Associate Professor

Kovalska Nataliya. Associate Professor of the Department of Public Administration and Local Self-Government Kherson National Technical University, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor

CURRENT PROBLEMS AND ACHIEVEMENTS OF STATE MIGRATION POLICY IN UKRAINE

The implementation of the goals and objectives of the state migration policy of Ukraine, in addition to the proper legal framework, financial, personnel and scientific and information support, requires effective management structures. However, migration management functions remain scattered in Ukraine. There are many authorities in Ukraine who exercise their authority in the field of migration. At the same time, some state authorities formulate a state migration policy in the country, while others implement this policy within the limits of the powers conferred on them by the Constitution of Ukraine and other normative legal acts.

The necessity of improvement of institutional mechanisms of realization of the state migration policy of Ukraine is actualized in the article.

The essence of the concept of "migration", "state migration policy" is considered. It is stated that the improvement of Ukraine's migration policy should be implemented on the basis of a comprehensive approach. The main functions of modern migration policy in Ukraine are formulated.

Among the basic principles of the state migration policy are the guaranteeing to everyone who legally resides in the territory of Ukraine, freedom of movement, choice of residence, the right to leave the territory of Ukraine freely; preventing any manifestation of discrimination, providing conditions for migrants to exercise their rights, freedoms and legitimate interests, as well as fulfill their legal obligations; counteracting illegal migration, employment of migrants and trafficking in human beings; interaction and coordination of activities of executive authorities and public organizations in the field of migration at the national and international levels.

The conclusions indicate that approaches to the formation and implementation of the state migration policy have been formed in Ukraine as a whole. However, the gaps in the organizational and legal mechanism of state

migration policy substantially hinder the effective functioning of all other mechanisms of state management of migration processes.

Key words: migration, State migration policy, State migration service.

References:

1. Denysenko M.B., Yontsev V.A., Khorev B.S. Myhratsyolohyya. M.: Yzd-vo MHU, 1989. – S. 3.
2. Zapadnyuk S. O. Retrospektyvnyy analiz mizhderzhavnykh mihratsiy naselennya Ukrayiny (2000-2007 rr.) / S. O. Zapadnyuk // Ukrayins'kyy heohrafichnyy zhurnal. 2008. №2(62). – S. 47.
3. Malynovs'ka O. A. Upravlinnya zovnishnimy mihratsiyamy v konteksti yevropeys'koyi intehratsiyi Ukrayiny [Tekst]: avtoref. dys. ... d-ra nauk z derzh. upr. : 25.00.02 / O. A. Malynovs'ka ; Natsional'na akademiya derzhavnoho upravlinnya pry Prezydentovi Ukrayiny. K., 2005. 32 s.
4. Malynovs'ka O.A. Mihratsiyna polityka: teoretychni pidkhody ta napryamy naukovoho analizu. Demohrafiya ta sotsial'na ekonomika. 2018. № 2(33). S. 27–37.
5. Mihratsiyni yavyscha ta protsesy: ponyattya, metody, fakty: dovidnyk. / V.S. Kravtsiv, U.YA. Sadova ta in. L'viv: Instytut rehional'nykh doslidzhen' NAN Ukrayiny, 2009. – S.66.
6. Mizhnarodna orhanizatsiya z mihratsiyi. Ofitsiynyy veb-portal. URL : <http://www.Iom.org.ua>
7. Novyy slovnyk inshomovnykh sliv: blyz'ko 40000 sliv. / za red. L.I.Shevchenko. K.: ARIY, 2008. S.384.
8. Polozhennya pro derzhavnu mihratsiynu sluzhbu ukrayiny: ukaz Prezydenta ukrayiny vid 6 kvitnya 2011 r. № 405/2011. URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/laws/show/405/2011>.

9. Pro zatverdzhennya polozhennya pro Derzhavnu mihratsiynu sluzhbu Ukrainy: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 20 serpnia 2014 r. № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF>
10. Pro zovnishnyu trudovu mihratsiyu: Zakon Ukrainy vid 05 lyst. 2015 r. № 761-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/761-19>
11. Pro optymizatsiyu systemy tsentral'nykh orhaniv vykonavchoyi vlady: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 9 hrudnia 2010 r. № 1085/2010. URL: <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010>
12. Pro skhvalennya Stratehii derzhavnoyi mihratsiynoyi polityky Ukrainy na period do 2025 roku: rozporядzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 lypnia 2017 r. № 482-r. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80>
13. Rymarenko YU. Mihratsiyni protsesy v suchasnomu sviti: svitovyy, rehional'nyy ta natsional'nyy vymiry. K., 1998. 912 s.
14. Sydoruk O.H., Pan'kova O.V. Mihratsiyna polityka Ukrainy v konteksti bezpeky ta zbalansovanosti ekonomichnoho i sotsial'noho rozvytku derzhavy. Efektyvnist' derzhavnoho upravlinnya. Vypusk 2(59), 2019. URL: <http://edu.lvivacademy.com/article/view/178421/182806>
15. Tolkachova I. A. Osoblyvosti mihratsiynykh protsesiv v Ukraini. URL: http://www.law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2016/statji_n3_40_2016/16.pdf